Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Psykiatri och Samverkan
Gabriella Norén

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-02-04

HSN 2025-0201

Psykiatriutskottet

Uppföljning av upphandlade avtal om vuxenpsykiatri med områdesansvar samt utökad beställning i det geografiska området Haninge

Ärendebeskrivning

Ärendet innehåller en tredje skriftlig återrapportering av uppföljningen av de upphandlade avtalen för vuxenpsykiatri med områdesansvar, i enlighet med uppdraget från psykiatriutskottet den 5 mars 2025. Dessutom föreslås en utökad beställning av vuxenpsykiatrisk vård med tio procent från den 1 januari 2026 av leverantören WeMind i det geografiska området Haninge, bestående av kommunerna Nynäshamn, Haninge och Tyresö.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Förslag till beslut

Psykiatriutskottet beslutar följande:

1. Återrapporteringen godkänns.

2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att använda optionen att utöka beställningen med 10 procent i det geografiska området Haninge, bestående av kommunerna Nynäshamn, Haninge och Tyresö, från och med den 1 januari 2026.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Region Stockholm har upphandlad öppen vuxenpsykiatri med områdesansvar i fyra av tio områden i Stockholms län. Prima tilldelades området Täby-Arninge, eller Nordost, och WeMind tilldelades de tre

områdena Barkarby-Jakobsberg, Skärholmen samt Haninge. Efter en överklagandeprocess trädde de nya avtalen i kraft den 1 september 2025.

Redan den 5 mars 2025 gav dock psykiatriutskottet (HSN 2025-0201) hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att återkomma till psykiatriutskottet med uppföljningar under de första två åren, angående hur kvalitetskraven i avtalen om specialiserad vuxenpsykiatri följs och efterlevs samt hur tillgängligheten till vården påverkats för patienterna.

Psykiatriutskottet har fått skriftliga återrapporteringar den 20 augusti och den 13 november samt muntliga informationer den 10 december 2025 och den 14 januari 2024 om de nya avtalen. Den 13 november beslutade utskottet också att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att använda optionen att utöka beställningen i området Barkarby Jakobsberg med 10 procent från den 1 januari 2026 samt att föra dialog med vårdgivaren om hur den utökade beställningen kan användas för att möta behoven av specialiserad vuxenpsykiatri hos invånarna i Järva.

Den 13 november gav utskottet även förvaltningen i uppdrag att återkomma med en jämförelse av antal vikter och kostnader per invånare och per patient i de tio geografiska områdena, som presenterades för utskottet den 10 december.

Utskottet beslutade den 13 november dessutom att en oberoende granskning ska genomföras av de upphandlade avtalen. Granskningen ska både återkomma till utskottet med klargöranden ”om det finns brister som möjliggör förtida upphörande” av avtalen och ”belysa hur kvaliteten och tillgängligheten i den psykiatriska öppenvården hittills har påverkats sedan WeMind och Prima har tagit över uppdraget”.

Uppföljning av vården 2025

Uppföljning av produktion

Vid årsskiftet hade de nya upphandlade avtalen varit i kraft i fyra månader eller en tredjedel av 2025. Under höstmånaderna genomförs vanligtvis fler besök än under en genomsnittlig månad under ett år, varför produktionen under de sista fyra månaderna av ett normalår borde uppgå till mer än 33 procent, eller mer än 100 procent uppräknat till årstakt, av helårsbeställningen. Det tar dock tid att komma i gång med en ny verksamhet och tabellen visar att i de upphandlade områdena är det bara i Täby-Arninge som produktionen kommer upp till beställd volym. Vad gäller

de områden som SLSO har ansvar för uppgår antalet besök under perioden september till december till mer än 33 procent av helårsbeställningen för 2025 i alla områden utom i Sollentuna-Häggvik.

Vårdproduktion besök sept-dec 2025

Geografiska områden	Besök sept-dec 2025	förändring jämfört med förgående år	I förhållande till 2025 års beställning	I årstakt
Täby-Arninge (Prima)	49 455	-8,2%	33,9%	101,7%
Barkarby-Jakobsberg (WeMind)	52 490	8,1%	31,7%	95,1%
Skärholmen (WeMind)	29 683	-13,2%	22,9%	68,8%
Haninge (WeMind)	30 599	14,5%	33,2%	99,5%
Total Privata	*162 227*	*-0,7%*		
Sollentuna-Häggvik	27 977	7,2%	23,7%	71,1%
Centrala kärnan väst	84 100	8,2%	36,1%	108,3%
Centrala kärnan öst och Centrala kärnan syd	93 777	6,9%	35,9%	107,8%
Flemingsberg	42 267	6,3%	36,4%	109,3%
Södertälje	19 011	6,1%	38,0%	114,1%
Total SLSO	*239 155*	*7,2%*		
Total vuxenpsykiatri	*401 382*	*3,9%*		

Uppföjning av tillgänglighet

Antalet individer som väntar på ett första besök hos de vårdgivare som innehar de nya upphandlade avtalen i vuxenpsykiatri med områdesansvar, ligger på en stabil nivå jämfört med tidigare avtal.

Återrapportering från Prima avseende det geografiska området Täby-Arninge (Nordost)

De fackliga förhandlingarna avseende omorganisation, övertalighet och turordning avslutades före årsskiftet. En löntagarkonsult genomlyste verksamheten under sju veckor för att bidra med underlag till de fackliga förhandlingarna.

Verksamhetsledningen har veckovisa avstämningar med samtliga chefer där man bland annat har diskuterat planerade förändringar och inventerat eventuella vårdköer. Nybesök tas emot inom vårdgarantin men däremot fanns en viss kö till neuropsykiatriska utredningar som successivt minskar. Väntetid till psykologisk behandling beskrivs som mycket kort förutom till dialektisk beteendeterapi (DBT). Anledningen till det uppges vara att det vid övergången fanns en underbemanning med enbart två aktiva DBT-terapeuter i DBT-teamet som organisatoriskt låg under Unga vuxna-mottagningen. Först efter att

de fackliga förhandlingarna slutförts har verksamheten kunnat utvidga teamet för att nå fler patienter. Teamet, som efter nyrekrytering består av fem DBT-terapeuter, kommer organisatoriskt finnas inom enheten PRIMA Intensiv öppenvård.

Prima har startat en genomlysning utifrån de uppgifter som kommit via media och politiken om att personal uppmanats till felregistrering. Genomlysningen syftar till att klargöra vad som skett och till att rätta till eventuella felaktigheter. Ledningen besökte innan jul medarbetarna på alla mottagningar för att beskriva nuläge, förtydliga rutiner och riktlinjer samt svara på medarbetarnas frågor.

Återrapportering från WeMind avseende de geografiska områden Barkarby-Jakobsberg, Haninge och Skärholmen

Vårdgivarens förhandlingar med fackföreningarna angående verksamhetsövergångarna är i stort sett avslutade.

Vad gäller olika uppgifter i media om att WeMind uppmanar till att boka längre besök än motiverat skriver vårdgivaren att de är tydliga i sin kommunikation med att ”varje vårdkontakt ska tillföra värde för patienten”. WeMind hänvisar personalen både till egna bokningslathundar och till förvaltningens rapporteringsanvisningar på Vårdgivarguiden där det framgår vad som krävs för att registrera ”längre besök”. Teambesök kan användas när det tillför patientnytta och kräver att alla teamets medlemmar ska bidra med sin specifika kompetens och ha ett eget medicinskt behandlingsansvar. Teambesöket ska vara planerat.

WeMind räknar med att användningen av gruppbesök kommer att öka. Bakgrunden är att vårdgivaren vill öka tillgängligheten till psykologisk behandling och att det nu finns forskningsstöd för gruppbehandling för patienter med ångest och depression. WeMind vill även säkerställa att patienter med psykos får gruppinsatser enligt vårdprogram samt att alla diagnosgrupper får tillgång till patient och närståendeutbildning. Vårdgivaren förutspår också att både hembesök och telefonkontakter kan komma att öka som en del i intensiv öppenvård.

Journalgranskning i form av stickprov genomförs årligen av externa revisorer på uppdrag av WeMind som en del av verksamhetens kvalitets- och kontrollarbete.

Dialogen om att den utökade beställningen i Barkarby-Jakobsberg särskilt ska inriktas på att möta behoven hos patienter i Järva

Förvaltningen har fört dialog med WeMind om hur de avser att använda den utökade beställningen i Barkarby-Jakobsberg för att möta behoven av specialiserad vuxenpsykiatri hos invånarna i Järva, i enlighet med uppdraget från psykiatriutskottet den 13 november. Här beskriver WeMind att den utökade beställningen framför allt ger möjlighet att ge mer vård i enlighet med uppdraget i avtalen.

Förvaltningen har särskilt bett WeMind beskriva hur de kan möta behoven hos patienter med schizofreni, som det finns många av i Järva och som ofta lever i stor utsatthet, samt hur de avser att samverka med den vårdcentral som har geografiskt samverkansansvar (GSA) i Järva. Här svarar vårdgivaren att den utökade beställningen ger möjlighet att förstärka vården för psykospatienter och till mer samverkan med andra aktörer

WeMind har även rekryterat en medicinsk ledningsansvarig läkare med lång erfarenhet av psykosvård till psykosenheten i Rinkeby. Patienter med schizofreni kommer att få fler vårdkontakter i form av hembesök, samverkansbesök samt tätare uppföljningar. WeMind kommer också att implementera vårdförlopp för nyinsjuknande i schizofreni vilket innebär ett intensivt omhändertagande med flera olika typer av insatser.

Vårdgivaren har tillsammans med vårdcentralen i Tensta, som har geografiskt samordningsansvar för Järva, tagit fram en överenskommelse för samverkan. Vårdgivarna har haft möten kring hur man ska samverka mellan vårdnivåerna. Bland annat har det lett till att WeMind kommer att ha en högre tillgänglighet för primärvården, både för att kunna ta emot och bedöma patienter, men även för att ge konsultativt stöd innan remiss. WeMind kommer att ta initiativ till liknande samverkan med övriga vårdcentraler som har geografiskt samordningsansvar.

Planerad uppföljning 2026
Förvaltningen kommer löpande att följa upp vårdgivarnas utförande av uppdraget i syfte att kontrollera att de uppfyller sina åtaganden enligt avtalet. Avtalsuppföljningen avser såväl produktion och tillgänglighet som kvalitet och patientsäkerhetsaspekter. Vad gäller produktion kan antalet patienter, antalet besök och typ av besök (digitala besök, hembesök, gruppbesök, läkarbesök med mera) följas över tid och i jämförelse med andra leverantörer. Uppföljningen syftar även till att utgöra underlag för utveckling och förbättring av kvaliteten.

Förvaltningen har i uppföljningsplaneringen för 2026 utöver det noggranna och löpande fokuset på produktion och tillgänglighet valt att fokusera på verksamheternas arbete med akut omhändertagande och intensiv öppenvård. Dessa områden utgör centrala delar i avtalens uppdrag för att främja personcentrerade arbetssätt och förbygga svårare sjukdom och symptom. Under första kvartalet planeras även möten med fokus på vårdgivarnas kvalitetsledningssystem och egenuppföljning. Utöver detta planeras arbete kring samverkan med primärvården samt vård för patienter med posttraumatiskt stressyndrom (PTSD).

Förvaltningen avser även att genomföra en fördjupad uppföljning inom första delen av avtalsperioden.

Överväganden
Den uppföljning som förvaltningen har genomfört hittills, och som avser sista kvartalet 2025, pekar inte mot att vårdgivarna inte skulle klara av att utföra uppdraget enligt avtalen. Den plan för uppföljning för 2026 som har beskrivits under en särskild rubrik kommer att möjliggöra för förvaltningen att göra förnyade bedömningar av avtalsefterlevnaden och att återrapportera dessa till utskottet.

Beställningen av vuxenpsykiatri har genomgått stora förändringar i och med Beställarplanen av vuxenpsykiatrin och upphandlingen som följde på denna. Vuxenpsykiatrin beställs i delvis nya geografiska områden sedan i år. Patienter i tidigare specialistavtal hänvisas nu till vuxenpsykiatrin med områdesansvar. Uppdraget betonar behandling av svårare sjuka patienter och intensiv öppenvård bland annat för att undvika inläggning i slutenvård. Beställningen innebär en ny viktning av besökstyper.

Mot bakgrund av dessa förändringar var det komplicerat för förvaltningen att dimensionera beställningen i de fyra områden som utskottet hade beslutat skulle upphandlas. Förvaltningen hade också erfarenhet av att produktionen inte nått upp till den volym som hade beställts i några av de tidigare upphandlade områdena. Sammantaget gjorde det att förvaltningen inte tog med befolkningsökningen mellan 2022 och 2025 i befolkningsunderlaget inför upphandlingen. Förvaltningen öppnade dock upp för att möta framtida vårdbehov genom att använda optioner för att utöka beställningarna.

Beställningen är dimensionerad utifrån den tidigare vårdkonsumtionen i olika områden, vilken antas spegla patientgruppens sammanvägda behov. Därefter har olika justeringar gjorts. Den jämförelse av vikter, besök och kostnader per invånare och patient som utskottet fick ta del av den 10 december visar att beställningarna är något ojämnt fördelade mellan de upphandlade avtalen och mellan upphandlad vård och egenägd vård.

Jämförelsen visar att beställningen är något låg i Haninge, vilket vårdgivaren WeMind, som ansvarar för detta område, har påpekat för förvaltningen. Beställningen i Haninge motsvarar i genomsnitt 9,5 besök per patient att jämföra med i genomsnitt 12,0 besök per patient i hela länet. Hur många besök som behövs bestäms naturligtvis med utgångspunkt från vårdprogram och den enskilde patientens behov.

Antalet utförda besök under perioden september-december 2025 antyder dock inte att beställningen i Haninge är underdimensionerad . Det kan dock bero på att det tar tid att komma i gång med produktion efter en verksamhetsövergång och med ett nytt uppdrag. När produktionen väl kommer i gång är det långa ledtider förknippade med att anställa personal för att utöka verksamheten, varför förvaltningen sammantaget gör bedömningen att beställningen bör utökas med 10 procent från den 1 januari 2026.

Ekonomiska konsekvenser
En utökad beställning i Haninge kan som mest leda till ökade kostnader med 6,8 miljoner kronor för psykiatriutskottet.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget har positiva konsekvenser för patientsäkerheten eftersom en utökad beställning innebär att fler patienter kan tas emot av vårdgivaren.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget har positiva konsekvenser för jämlik vård eftersom det innebär en mer lika beställning av specialiserad vuxenpsykiatri över länet.

Miljökonsekvenser
Förslaget har inga konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget har inga administrativa konsekvenser.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
WeMind
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2026-02-04